

PALUU SOLFERINOON

Nuoret
+ Suomen Punainen Risti

Paluu Solferinoon

Paluu Solferinoon -merkki sopii kaikenikäisille varhaisnuorille. Merkki toimii ryhmässä erinomaisena järjestötoiminnan käsittelyn lähtölaukauksena.

Merkin tavoitteena on, että varhaisnuori

- * tutustuu Punaisen Ristin syntyvaiheisiin ja historiaan
- * ymmärtää, mistä lähtökohdista Punaisen Ristin ideologia kumpuaa
- * tutustuu Geneven sopimuksiin.

Paluu Solferinoon -merkin suorittajat perehtyvät toiminnan keinoin kansainvälisen Punaisen Ristin historiaan. Ensin varhaisnuoret tutustuvat askartelemalla järjestön alullepanijoihin ja syntysijoihin. Sitten ryhmäläiset eläytyvät ja esittävät askarrettujen hahmojen avulla Punaisen Ristin perustamisvaiheet sekä Geneven sopimusten synnyn. Näin merkistä muodostuu yhtenäinen kokonaisuus. Panostamalla monipuoliseen askarteluun tarina muuttuu eläväksi ja mielenkiintoiseksi.

Merkkiin kuuluu myös kaksi pienempää tehtävää, jotka voitte suorittaa sopivissa väleissä. Niiden tarkoitus on harjoituttaa jo opittuja asioita ja syventää tietämystä.

Tehtävät ovat

- * Askartelu
- * Tarina
- * Ristikko
- * Kysymykset

Paluu Solferinoon -merkin tehtävät sopivat sekä kerhoiltoihin että leirillä pienryhmissä suoritettaviksi. Tehtävät suoritetaan sisätiloissa.

Merkin suorittamiseen kuluu aikaa 4–5 tuntia. Tehtävät kannattaa jakaa usealle kerhokerralle tai leiripäivälle. Varatkaa myös riittävästi aikaa tehtävien suunnitteluun, valmisteluun ja tarvikkeiden hankintaan.

Tehtävät on suunniteltu 5–10 varhaisnuoren ryhmille. Jos on tarpeen jakaa varhaisnuoret ryhmiin, sijoittakaa samaan ryhmään eri-ikäisiä nuoria, jolloin esimerkiksi askartelutehtävät onnistuvat paremmin. Viittä varhaisnuorta kohden tarvitaan yksi ohjaaja, kuitenkin yhteensä vähintään kaksi ohjaajaa.

Ohjaajina teidän tulee hallita Punaisen Ristin synty- ja kehitysvaiheet. Voitte käyttää tietojenne kertaamiseen esimerkiksi Punaisen Ristin ohjaajamateriaalia. Suosittelemme myös kirjaa ”Solferinon muisto” (Henry Dunant). Oman innostuksenne ja eläytymiskykynne avulla voitte tehdä historian eläväksi ja kiinnostavaksi ryhmälenne.

TEHTÄVÄT

Askartelu

- **Kesto:** 2–3 tuntia (kannattaa jakaa kahteen eri tapaamiskertaan)
- **Tarvikkeet** (valitkaa listasta haluamanne): muovailuvahaa, askartelusavea, tikkuja ja ruokailuvälineitä muovailuun, väriliituja, puuvärejä, sormivärejä, maaleja, erivärisiä kartonkeja ja papereita, silkkipaperia, kreppipaperia, sanoma- ja aikakauslehtiä, kangasta, nahkaa, pumpulia, saksia, teippiä, liimaa, tapettiliisteriä, villalankaa, piipunrassia, paperimassapalloja, hammastikkuja, rautalankaa, tyhjiä maito- ja mehutölkkejä, talous- ja wc-papereiden hylsyjä, tyhjä kenkälaatikko, oksia, kiviä, lehtiä, käpyjä, hiekkaa; suuri ja kestävä pohjalevy, mihin valmiit aikaansaannokset voi asettaa
- **Ennakkovalmistelut:** suunnitelkaa tarkkaan, mitä ja miten askartellette; valmistakaa yhdet mallikappaleet sotilaasta, puusta, hevosesta ja talosta

Ryhmäläiset saavat askarrella Punaisen Ristin historiaan liittyviä figuureja sekä valmistaa pienoismallin Solferinon ja Castiglionen kylistä. Suunnitelkaa ja jakakaa askartelutehtävät niin, että kaikki tarinan kannalta olennaiset asiat tulee tehtyä.

- * Solferinon torni (liite 1): väritetään tornin kuva ja liimataan se pahville; leikataan torni irti ääriviivoja pitkin, leikataan ikkuna-aukot; taitellaan torni katkoviivojen mukaisesti ja liimataan kiinni
- * Kirkko (liite 2): leikataan kirkon julkisivun kuva irti ääriviivoja myöten; päällystetään tai maalataan pahvinen kenkälaatikko; liimataan julkisivun kuva laatikon toiseen pätyyn (julkisivun tulee olla laatikon päätä korkeampi, koska kyseisen kirkon julkisivu on todellisuudessaakin kulissimaisesti muuta kirkkoa korkeampi); leikataan etusivuun reikä oviaukoksi
- * Henry Dunant (liite 3) (Kysykää ryhmäläisiltä, tietävätkö he, kuka Henry Dunant on.)
- * Keisari Napoleon III ja ranskalaisia, itävaltalaisia ja italialaisia sotilaita (liite 3)
- * Castiglionen kylän naisia
- * Hevosia, vaunuja, tykkeitä, paareja
- * Niitty, kukkula, tie, puita, taloja
- * Solferinon muisto, komitean miehet, valtioiden päämiehet, pöytä ja tuolit julistepohjana (liite 4)

Antakaa massojen, maalien ja liimojen kuivua seuraavaan kerhokertaan asti.

Tarina

- **Kesto:** noin tunti
- **Tarvikkeet:** aiemmin valmistetut hahmot ja kylän pienoismalli, maailman kartta, tarina muistin tueksi
- **Ennakkovalmistelut:** lukekaa oheinen tarina huolella, jotta osaatte kertoa sen ryhmäläisille

Näyttäkää ryhmäläisille kartasta, minne tarinan tapahtumat sijoittuvat. Ottakaa esiin askartelemanne figuurit ja Solferinon kylän pienoismalli. Jakakaa jokaiselle ryhmäläiselle henkilöhahmoja liikuteltaviksi. Voitte arpoa, kuka saa esittää Henry Dunant´a.

Aluksi miljöö on autio. Kun alatte kertoa tarinaa, ryhmäläiset esittävät sen kohtaus kohtaukselta figuurien avulla. Puhukaa riittävän hitaasti ja mielellään omin sanoin. Pitäkää tarina koko ajan kasassa ja ohjailkaa näytelmän etenemistä.

Tarina alkaa kesällä 1859. Siihen aikaan Italia ei vielä ollut sellainen saappaan muotoinen maa, jollaisena olemme tottuneet sen kartalla näkemään. Pohjois-Italia oli tuolloin jakautunut useisiin pikkuruhtinaskuntiin, jotka kuuluivat Itävallan keisarikuntaan. Italiassa toimi voimakkaita kansallishenkisiä ryhmiä, jotka halusivat muodostaa yhtenäisen Italian kansallisvaltion. Nämä vapaus-taistelijat pyysivät Ranskan **Napoleon III:ta** mukaan Itävallan-vastaiseen sotaan. Sodan aikana käytiin kolme suurta itsenäisyys-taistelua, joista ratkaisevin sijoittui Pohjois-Italiaan, Solferinon kylään.

Kesä 1859 oli poikkeuksellisen kuuma. Siksi armeijat liikkuvtkin öisin, kun oli hieman viileämpää. Italiassa, toisin kuin meillä täällä Suomessa, kesäyöt ovat pimeitä. Yön pimeyden erehdyttämänä italialaiset ja ranskalaiset sotilaat leiriytyivät lähelle Solferinon kukkulaa, jonka Itävallan armeija oli aiemmin vallannut. Kukkulalla sijaitsi vanha Rocca-niminen torni, jonka eräs rikas perhe oli aikoinaan rakennuttanut turvakseen.

Kun kesäkuun 24. päivä valkeni sumuisena, molemmat osapuolet huomasivat vihollisen olevan todella lähellä. Italialaisten ja ranskalaisten yhdistetyt joukot alkoivat kiihkeästi sotia itävaltalaisia vastaan. Koko pitkän aamupäivän sotilaat tulittivat toisiaan ja kävivät lähitaistelua. Miehiä kaatui, ja osa jäi haavoittuneena makaamaan taistelukentälle. Heillä on ruhjeita, murtumia ja ampumahaavoja. Polttava aurinko porotti suoraan heihin.

Lähikylien naiset ryhtyivät auttamaan vaikeimmin loukkaantuneita sotilaita. Haavoittuneiden kansallisuudella ei ollut heille merkitystä, vaan naiset hoitivat tasapuolisesti sekä italialaisia, ranskalaisia että itävaltalaisia. Kaikki olivat heidän silmissään yhdenvertaisia. Loukkaantuneita sotilaita siirrettiin kirkkoihin, koska ne olivat suuria ja viileitä tiloja. Kirkoissa kyläläiset sitoivat sotilaiden haavoja ja antoivat heille ruokaa ja juomaa. He pitivät myös kirjaa haavoittuneista ja heidän tilastaan, ja siten loukkaantunut sotilas pystyttiin paremmin jäljittämään. Loukkaantuneita majoitettiin myös kyläläisten koteihin. Haavoittuneita oli niin paljon, että kaikki eivät mahtuneet sisätiloihin, mutta heitäkin ravittiin ja heidän vammansa hoidettiin. Sotilaat olivat kiitollisia mutta hämmentyneitä. Kyläläisten pyyteetön apu tuli heille yllätyksenä. Auttajia oli kuitenkin niin vähän, etteivät läheskään kaikki haavoittuneet saaneet apua.

Päivän mittaan hautovan kuuma sää kehittyi myrskyksi. Vettä satoi, ja Solferinon kukkulan rinteet muuttuivat mutavelliksi. Italialaiset onnistuivat ranskalaisten avustuksella valloittamaan Roccan tornin ja näin murtamaan Itävallan hallitsevan otteen.

Samaan aikaan sveitsiläinen liikemies **Jean Henry Dunant** käveli pohjoisitalialaisen Castiglioneen kylän hiljaista tietä pitkin. Hän oli syntynyt Genevessä 8. toukokuuta 1828. Hänen isänsä oli varakas ja tunnettu liikemies. Henryn lempeä ja uskonnollinen äiti oli kasvattanut poikansa ymmärtämään, mikä oli oikein ja mikä väärin. Henry avusti ja teki vapaaehtoistyötä monissa eri hyväntekeväisyysjärjestöissä. Hän oli ahkera, ja hänen liikemiesuransa oli hyvässä alussa. Henry oli tullut isänsä lähettämänä Castiglioneen tapaamaan Ranskan keisaria Napoleon III:ta, jolta he halusivat saada luvan liiketoimien aloittamiseen Algeriassa.

Kun Henry Dunant tuli Castiglioneen, hän kohtasi siellä lukuisia Solferinon taistelussa haavoittuneita sotilaita. Hän näki naisten auttavan haavoittuneita ja kuuli heidän sanovan "*Tutti fratelli*". Se tarkoittaa suomeksi: "*Kaikki ovat meidän veljiämme*". Henry järkyttyi näkemästään niin, että hän unohti liiketoimensa ja Napoleonin tapaamisen. Hän viipyi Castiglionessa neljä päivää pyrkien itsekin auttamaan hädänalaisia. Henry kirjoitti Genevessä asuville ystävilleen kirjeen, jossa kertoi sodan kauhuista. Kirje julkaistiin sanomalehdissä sekä Sveitsissä että Ranskassa, ja ulkomailta alkoi virrata apua Pohjois-Italiaan.

Kotiin palattuaan Henry ei voinut unohtaa, mitä oli nähnyt ja kokenut Solferinossa ja Castiglionessa. Hän haastatteli monia taistelussa mukana olleita sotilaita ja kirjoitti kirjan sodan tapahtumista. *Solferinon muisto* -niminen teos julkaistiin marras-kuussa 1862. Henry Dunant lähetti yhden kappaleen jokaiselle eurooppalaiselle valtion päämiehelle. Kirjassaan hän esitti, että perustettaisiin auttamisjärjestöjä, jotka puolueettomasti auttaisivat sodan uhreja. Hän ehdotti myös, että laadittaisiin kansainvälinen sopimus haavoittuneiden inhimillisestä kohtelemisesta. Valtioiden päämiehet innostuivat ajatuksesta.

Vuonna 1863 viiden sveitsiläisen miehen **komitea**, johon Henry Dunant'kin kuului, järjesti Genevessä kokouksen, johon osallistui 16 Euroopan valtion edustajia. Kokous suositteli, että eri maissa perustettaisiin avustusyhdistyksiä ja että kokouksen koolle kutsunut komitea toimisi linkkinä näiden kansallisten yhdistysten välillä. Lisäksi ehdotettiin, että sodanaikaiset, puolueettomat lääkintäjoukot voitaisiin merkitä kansainvälisellä tunnuksella, joka on punainen risti valkoisella pohjalla. Tunnus muodostettiin puolueettoman Sveitsin lipusta, jossa on valkoinen risti punaisella pohjalla.

Toinen kansainvälinen kokous järjestettiin 22.8.1864. Kokoukseen osallistuivat komitea ja 16 valtion edustajat. Kokouksessa valmisteltiin ensimmäinen Geneven sopimus, jonka allekirjoitti 12 valtiota. Siinä sovittiin, että maavoimien haavoittuneita ja sairaita sotilaita pitää kohdella tasapuolisesti eikä heitä saa jättää heitteille, kiduttaa tai tappaa. Lisäksi päätettiin, että punainen risti on kansainvälinen suojamerkki, jolla merkittyjä kulkuneuvoja, rakennuksia tai ihmisiä ei saa uhata.

Myöhemmin näitä valtioiden välisiä sopimuksia on solmittu lisää. Punaisen Ristin kansainvälisen komitean aloitteesta on syntynyt neljä Geneven sopimusta ja kaksi lisäpöytäkirjaa. Toisessa Geneven sopimuksessa ensimmäisen sopimuksen sisältö ulotettiin koskemaan myös merivoimien haavoittuneita ja sairaita sotilaita sekä haaksirikkoutuneita. Kolmas Geneven sopimus taas suojaa sotavankeja. Heitä ei saa kohdella mielivaltaisesti, ja heillä tulee olla mahdollisuus majoitukseen, ruokaan, terveydenhuoltoon ja yhteydenpitoon omaistensa kanssa. Koska sotien luonne on ajan mittaan muuttunut, solmittiin toisen maailmansodan jälkeen neljäs Geneven sopimus, joka suojelee siviilejä sodan aikana.

Lisäpöytäkirjoista ensimmäinen koskee kansainvälisiä sotia, ja siinä painotetaan erityisesti siviilien suojelua. Ensimmäisessä lisäpöytäkirjassa mm. kielletään alle 15-vuotiaitten lapsisotilaiden värväminen armeijoihin. Toinen lisäpöytäkirja koskee lähinnä maiden sisäisiä selkkauksia. Punaisen Ristin kansainvälisen komitean tehtävänä on valvoa Geneven sopimusten noudattamista.

1900-luvun alkupuolella Punainen Risti kehitti myös rauhanaikaisia toimintamuotoja. Järjestö perusti henkilöetsintätoimiston etsimään sodissa ja selkkauksissa kadonneita perheen jäseniä ja pitämään yhteyttä heidän välillään. Järjestö otti tehtäväkseen myös terveyskasvatuksen, nälänhädän torjunnan ja pakolaisten auttamisen.

Vuonna 1919 perustettiin Punaisen Ristin yhdistysten liiga, joka nykyiseltä nimeltään on Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen **liitto**. Liiton tehtävänä on toimia eri maiden kansallisten yhdistysten tukena rauhan ajan toiminnassa ja johtaa avustustyötä mm. luonnonkatastrofien yhteydessä.

Vuonna 1929 punaisen ristin rinnalle toiseksi suojamerkiksi otettiin punainen puolikuu. Sitä käytetään myös islaminuskoisten maiden kansallisten yhdistysten tunnuksena.

Ristikko

- **Kesto:** noin 20 minuuttia
- **Tarvikkeet:** ristikoita ([liite 5](#)), lyijykyniä ja pyyhkumeja
- **Ennakkovalmistelut:** kopioikaa ristikko jokaiselle ryhmäläiselle

Ryhmäläiset täyttävät ristikon. Tavoitteena on kerrata opittuja asioita järjestön historiasta. Tarkistakaa lopuksi oikeat vastaukset.

Oikeat vastaukset:

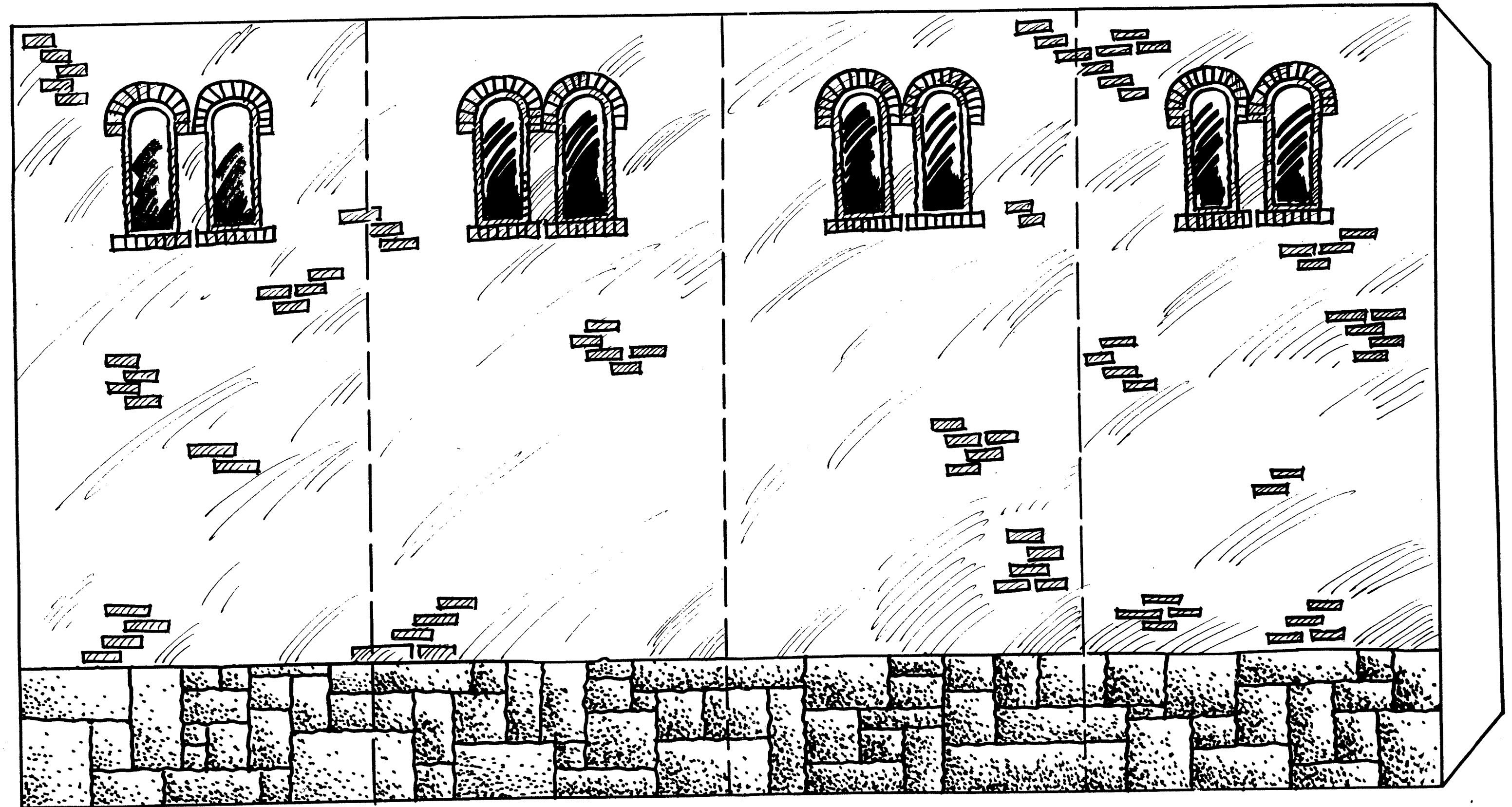
1. haavoittuneita	13. kesä
2. ambulanssi	14. liikemies
3. kirkko	15. perustaminen
4. siviilejä	16. Nobel
5. Solferino	17. Geneve
6. Suomi	18. Henry
7. Dunant	19. Sveitsi
8. yhteydenpitoon	20. haaksirikkoisia
9. komitea	21. Ranska
10. Jean	22. muisto
11. Castiglione	23. siviilisopimukseksi
12. Itävalta	

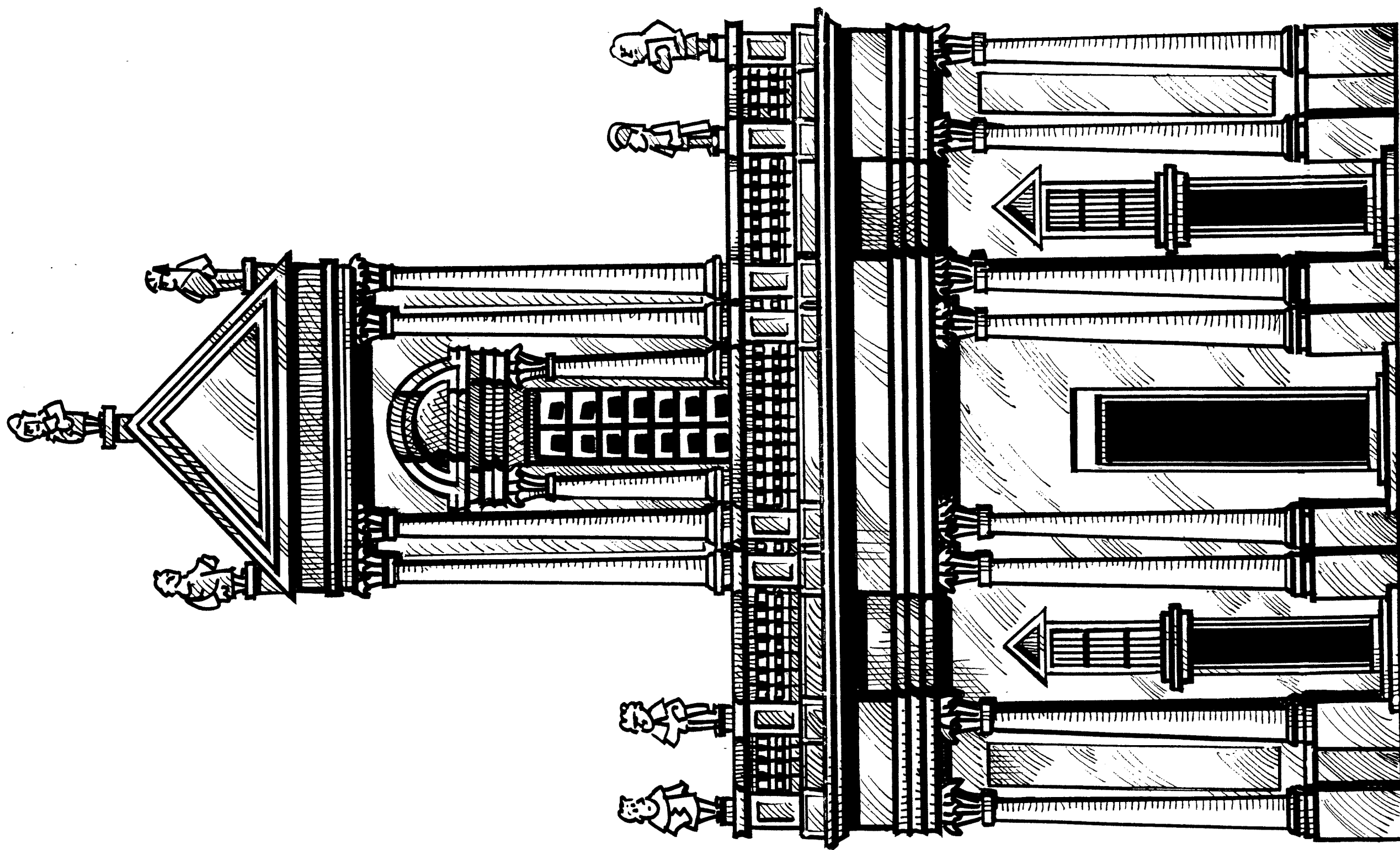
Pystyyn: **Punainen Risti ja Puolikuu**

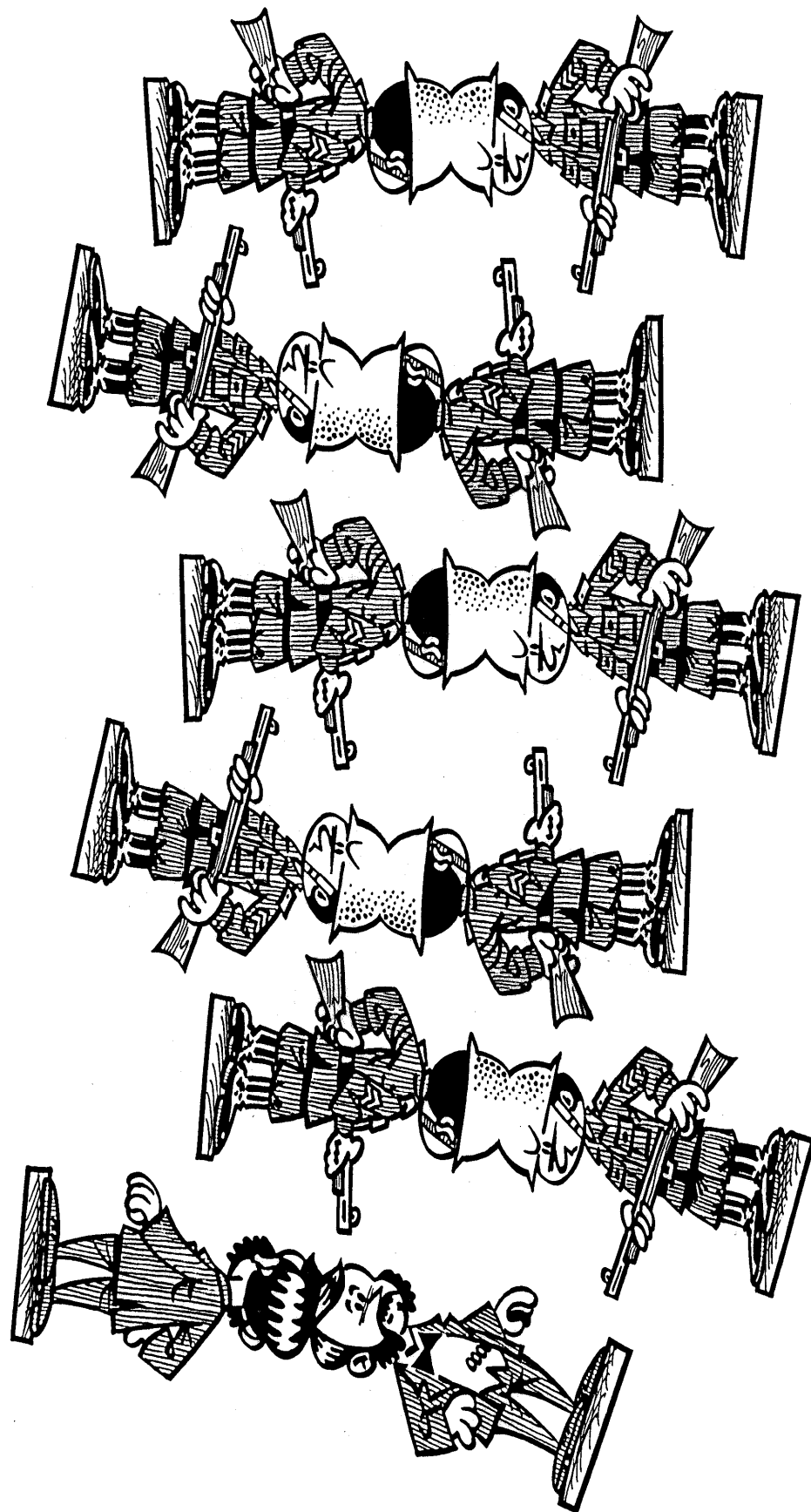
Kysymykset

- **Kesto:** noin puoli tuntia
- **Tarvikkeet:** kysymyslista ja vastauslaput ([liite 6](#))
- **Ennakkovalmistelut:** tehkää riittävä määrä kysymyslistoja ja vastauslappuja, keksikää tarvittaessa lisää kysymyksiä, piilottakaa vastauslaput kerhotilaan

Ryhmäläiset muodostavat pareja. Antakaa jokaiselle parille muutaman kysymyksen kysymyslista. Kullakin parilla on eri kysymykset. Parit lähtevät etsimään ryhmätilaan piilotettuja vastauslappuja. Löydettyään vastauksen omassa listassaan olevaan kysymykseen ryhmäläiset ottavat lapun mukaansa. Pari, joka on ensimmäisenä löytänyt vastauslaput kaikkiin listansa kysymyksiin, voittaa kisan. Lopuksi jokainen pari lukee ääneen omat kysymyksensä, ja muut saavat vastata niihin.

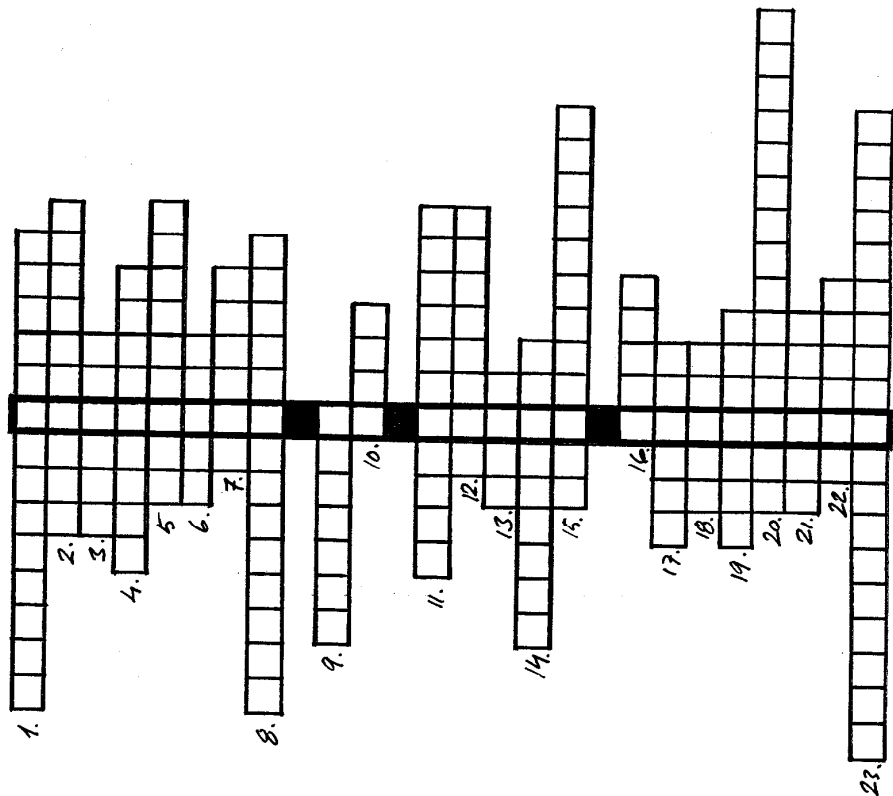

Paluu Solferinoon
liite 4

1. ENSIMMÄINEN GENEVEN SOPIMUS SUOJAA MAAVOIMIEN ...
2. GENEVEN SOPIMUKSEN SUOJAAVA NELI-PYÖRÄINEN
3. VILJÄÄ PAIKKA, JOKON HAavoittuneita KERÄT-TIIN
4. NELJÄS GENEVEN SOPIMUS SUOJAA ...
5. TAISTELLUPAIKKA VUONNA 1859
6. LIITTYI PUNAISEEN RISTIN VUONNA 1877
7. KAIKEN TAKANA OLEVA MIES
8. KOLMANNEN GENEVEN SOPIMUKSEN MUKAAN SOTAVANGEILLA ON OIKEUS HAavoitukseen, RUOKAAN, TERVEYDENHUOLTOON JA ... OMAS-TEN KANSSA
9. EI LIITTO, VAAN ...
10. HENRYN ENSIMMÄINEN NIMI
11. KYLÄ, JOSSA HENRY NÄKI HAavoittuneita AUTET-TAVAN
12. SOLFERINON TAISTELUSSA ALAKYNTeen JÄÄNYT MAA
13. VUODENAIKA, JOLLOIN SOLFERINON TAISTELU KÄYTtiin
14. HENRYN AMMATTI
15. VUONNA 1863 TAPAHTUI KANSAINVÄLISEN PU-NAISEN RISTIN ...
16. PALKINTO, JOKA MYÖNNETtiin HENRY DUNANTIL-LE VUONNA 1901
17. KALIPUNKI, JOSSA GENEVEN SOPIMUKSET SOL-MITTiin
18. DUNANTIN ETUNIMI
19. PUOLUEETON VALTIO
20. TOINEN GENEVEN SOPIMUS SUOJEEE MIEHI-VOIMIEN HAavoittuneita JA ...
21. POHJOIS-ITALIAA AVUSTI SOTATOIMISSA ...
22. HENRY KIRJOITTI KIRJAN "SOLFERINON ..."
23. NELJÄTTÄ GENEVEN SOPIMUSTA KUTSUTAAN MYÖS ...

Kysymykset

- 1. Mikä Henry Dunant oli ammatiltaan?**
- 2. Keitä Castiglionen kylän naiset auttoivat?**
- 3. Miten Castiglionen kylän asukkaat hyötyivät sotilaiden auttamisesta?**
- 4. Miten Punaisen Ristin merkki keksittiin?**
- 5. Millaisia tunnusmerkkejä Punaisella Ristillä on?**
- 6. Mitä Geneven sopimukset ovat?**
- 7. Kuka on solminut Geneven sopimukset?**
- 8. Mikä kulkuväline mainitaan Geneven sopimuksissa?**
- 9. Saako sotavangin ampua Geneven sopimusten mukaan?**
- 10. Miksi neljäs Geneven sopimus solmittiin?**
- 11. Milloin Suomen Punainen Risti on perustettu?**
- 12. Saiko Henry Dunant jonkin palkinnon perustettuaan Punaisen Ristin?**
- 13. Missä kylässä Henry Dunant näki naisten auttavan haavoittuneita sotilaita?**
- 14. Minkä nimisen kirjan Henry Dunant kirjoitti?**
- 15. Montako jäsentä komiteassa oli?**
- 16. Mitä Tutti fratelli tarkoittaa?**
- 17. Koska kansainvälinen Punainen Risti on perustettu?**
- 18. Mistä maasta Henry Dunant oli kotoisin?**
- 19. Miksi kirkko oli hyvä paikka haavoittuneille sotilaille?**
- 20. Kuka johti Italian vapaustaistelua?**

Vastaukset

<i>Liikemies</i>	<i>Kaikkia apua tarvitsevia</i>
<i>He saivat hyvän mielen</i>	<i>Sveitsin lipun värit käännettiin toisin päin</i>
<i>Punainen risti ja punainen puolikuu</i>	<i>Valtioiden välisiä sopimuksia, joissa suojellaan niitä, jotka eivät osallistu sotimiseen</i>
<i>Valtiot</i>	<i>Ambulanssi</i>
<i>Ei</i>	<i>Koska toisessa maailman sodassa siviilit joutuivat sotatoimien kohteeksi</i>
<i>1877</i>	<i>Nobelin palkinnon</i>
<i>Castiglionessa</i>	<i>Solferinon muisto</i>
<i>Viisi</i>	<i>Olemme kaikki veljiä</i>
<i>1863</i>	<i>Sveitsistä</i>
<i>Koska se oli tilava ja viileä paikka</i>	<i>Napoleon III</i>

